

Ärende: VN/34874/2025

Begäran om utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om ändring av kommunallag

Lausunnonantajan lausunto

Er syn på ändringsförslagen som gäller den allmänna styrningen och uppföljningen av kommunernas beredskap (10 §)

Den svenskspråkiga versionen av utkastet till proposition saknar motiveringar till ändringsförslagen. Därmed kan man inte ur den svenska versionen finna förklaring och motivering till formuleringen "Finansministeriet svarar för den allmänna styrningen och uppföljningen av beredskapen i fråga om kommunernas verksamhet och ekonomi till den del detta inte hör till något annat ministeriums ansvarsområde".

Läser man endast den svenska versionen förblir det otydligt vad förslaget innebär och vilka konsekvenser det medför. Vad innebär egentligen att finansministeriet ska "svara för den allmänna styrningen"? Uttrycket kan tolkas brett och väcker därför oro för att ministeriets roll kan komma att omfatta mer än endast en övergripande samordning. Från kommunalt perspektiv finns en påtaglig oro för att detta skulle kunna öppna för detaljstyrning av kommunernas beredskapsarbete, ekonomi eller interna prioriteringar, vilket skulle stå i strid med den kommunala självstyrelsen.

Er syn på ändringsförslagen som gäller påverkansorganens initiativrätt och utnämningen av äldrerådet (26-28 §)

Ändringsförslaget som gäller påverkansorganens initiativrätt är bra.

Eftersom den svenskspråkiga versionen av förslaget saknar förklaringar och motiveringar förblir det otydligt vilken som är den konkreta och praktiska skillnaden mellan ett äldreråd eller en motsvarande påverkansgrupp för äldre.

Er syn på ändringsförslagen som gäller koncerndirektiv (47 §)

Inga kommentarer angående tilläggsförslaget.

Kristinestad föreslår att Punkt 7, en god förvaltnings- och ledningspraxis i kommunens dottersammanslutningar stryks. Motiveringen till strykningen är att detta borde vara så självklart att det inte behöver stå med i kommunallagen. Att meningen står utskriven ger sken av att god förvaltning inte skulle behövas överallt i kommunens verksamhet.

Er syn på ändringsförslagen som gäller bokföring och verksamhetsberättelse (112 och 115 §)

Kristinestad följer bokföringsnämndens välfärdsområdes- och kommunsektions anvisningar och därför medför ändringsförslaget inga förändringar i nuvarande praxis. Kristinestad anser att övergångsperioden är tillräckligt lång när det gäller kommunernas bokföring.

Vad gäller förslaget i § 115 så innehåller Kristinestads verksamhetsberättelse redan en uppskattning av de mest betydande riskerna och osäkerhetsfaktorerna. Därmed har Kristinestad inget att invända gällande detta förslag.

Er syn på konsekvensbedömningarna i utkastet till proposition

Den svenskspråkiga versionen av förslaget saknar konsekvensbedömning.

Den finskspråkiga versionen av förslaget innehåller konsekvensbedömning.

Även om finansministeriets styrning inte är juridiskt bindande har kommunerna ofta en tendens att uppfatta ministeriets anvisningar som något man förväntas följa. I praktiken kan det innebära att det lokala handlingsutrymmet krymper, trots att lagstiftningen egentligen skulle ge gott om utrymme för egna prioriteringar och lösningar. För att undvika att styrningen upplevs som något som kommer uppifrån utan dialog, är det viktigt att den utvecklas i samarbete och i takt med kommunernas verkliga behov. Den här aspekten saknas i konsekvensbeskrivningen.

Konsekvensbeskrivningen beaktar inte heller att landets kommuner är mycket olika till storlek och kapacitet. Mindre kommuner har sällan egna specialiserade resurser för exempelvis säkerhetssamordning, riskhantering eller juridiska frågor, vilket gör dem extra utsatta när nya administrativa krav tillkommer. Större kommuner har i regel redan etablerade beredskapsprocesser och egna koncernstrukturer som kan bära upp arbetet. Därför riskerar den faktiska belastningen av ny styrning att bli betydligt tyngre för små och personalmässigt svagare kommuner än för de större och mer resursstarka. Detta är något som borde vägas in när styrningens innehåll, genomförande och stödformer utformas.

Övriga kommentarer om utkastet till proposition

Med tanke på att finansministeriet ber om utlåtande på en så viktig lag som Kommunallagen så är det skamligt att inte hela texten är översatt till svenska!

Flera av de föreslagna ändringarna innebär ytterligare skyldigheter, uppföljning, rapportering och administrativ börda för kommunerna och deras koncernbolag. Inget i propositionen tyder på att staten avser kompensera detta med tilläggsfinansiering. Det riskerar i förlängningen att göra kommunerna än mindre effektiva, det vill säga att verkningsgraden för satsade skattemedel blir

ännu lägre än vad den nu redan är. Detta är inte bra med tanke på Finland statsskulder som fortsättningsvis skenar iväg. Byråkratin borde lättas upp, inte förvärras. Om detta förverkligas kommer kommunerna måste i praktiken anpassa sig till ministeriets nya styrningsmekanismer. Detta innebär sannolikt nya rapporteringsrutiner, uppföljning, krav på beredskapsplaner och eventuella utredningar.

Tidsfrister skärps inte, men administrationen ökar, exempelvis bokslut, revision och behandlingstidpunkter ändras bara språkligt. Men i kombination med fler uppgifter blir helheten ändå tyngre. Hela propositionstexten innehåller inga skrivningar om ökade statsandelar eller statlig kompensation – trots ökade statliga styrnings- och rapporteringskrav

Blomqvist-Liljeblad Anna-Kajsa
Kristinestad stad - Kristinestads stadsstyrelse